

1 Prinsipper og mandat for Oslo Arbeiderparti i bydelsreformen

2 Formål og overordnet retning

3 Oslo står overfor betydelige demografiske endringer i årene som kommer. Antallet
4 innbyggere over 80 år vil dobles frem mot 2040, og færre yrkesaktive skal betjene langt flere
5 med behov for kommunale tjenester. Dette er ikke en fremtidig bekymring, men en utfordring
6 kommunen må begynne å løse nå.

7 En mer sammenhengende organisering av bydelene vil legge bedre til rette for at
8 innbyggerne får riktig hjelp på riktig tidspunkt. Når helsestasjon, hjemmetjeneste,
9 rehabilitering og korttidsopphold organiseres under ett, kan bydelene følge den enkelte
10 innbygger gjennom hele tjenesteforløpet, i stedet for å henvise dem mellom ulike etater og
11 ansvarslinjer. Det er særlig for eldre og innbyggere med sammensatte behov at en slik
12 omorganisering vil ha betydning i hverdagen.

13 Når hjelp settes inn tidlig og tjenestene henger mer sammen, kan behovet for
14 kostnadskrevende og inngripende tiltak reduseres over tid. En mer helhetlig organisering er
15 derfor ikke bare bedre for innbyggerne, det er også en mer bærekraftig bruk av fellesskapets
16 ressurser. Dette forutsetter imidlertid at reformen gjennomføres på en måte som styrker
17 fagmiljøene og sikrer at bydelene tilføres de ressursene og den kompetansen som kreves
18 for å løse oppgavene. En reform som overfører ansvar uten å overføre de nødvendige
19 virkemidlene, vil ikke gi de ønskede resultatene. Oslo Arbeiderparti støtter behovet for
20 endring, men vil ikke akseptere en reform som lover mer enn den leverer.

21 Oslo Arbeiderparti vil bidra konstruktivt til en reform som faktisk merkes i folks hverdagsliv -
22 som både utjevner forskjeller og gir innbyggerne større mulighet til å påvirke beslutninger
23 som angår dem. Oslo Arbeiderparti kan ikke støtte en reform som ikke gir disse
24 forbedringene i praksis. Vi kan derfor ikke støtte en reform for enhver pris.

25 Løsningene vi eventuelt går med på må være gjennomførbare, gi mer nærhet og skape et
26 Oslo som henger sammen. Vi må se at reformen ivaretar hensynet til vekst og utvikling,
27 hindrer opphopning av levekårsutfordringer og kan levere bærekraftige tjenester.

28 For at Arbeiderpartiet skal kunne ta stilling til reformen, må sentrale spørsmål - særlig knyttet
29 til økonomi, finansiering, organisering og oppgaveoverføring - være utredet og vurdert før
30 bystyret stemmer. Bystyret må vite hva de sier ja til, og Arbeiderpartiet bør være med på å
31 definere det.

32 Riktige størrelser og nærhet til tjenester

33 Bydelene må ha en størrelse som sikrer nærhet, lokalkunnskap og tilgjengelighet - og som
34 samtidig gir robuste fagmiljøer i bydelenes tjenester. Nærhet er ikke bare et ideal, men en
35 forutsetning for kvalitet, tillit og tjenesteinnovasjon. Endringer i bydelsstruktur må vurderes
36 helhetlig, og ikke styres av et på forhånd fastsatt antall bydeler. Oppsplittelser av
37 eksisterende bydeler, og særlig delbydeler, må i størst mulig grad unngås. Et eksempel på
38 hva som bør unngås er oppsplittingen av Skøyen fra Ullern. Ullern mister i så fall sitt

39 "sentrum" og mottakerbydelen kan bli for stor. Forslaget bryter i tillegg opp Ullerns og
40 Skøyens historiske, kulturelle og sosiale identitet.

41 For store bydeler kan medføre nye risikoområder som mer komplekse samordnings- og
42 koordineringsbehov, flere ledernivåer og tjenesteveier, samt manglende oversikt over
43 tjenesteforløp. Vi ønsker sterke fagmiljøer, men vil unngå stordriftsulemper som skaper
44 avstand og byråkrati. Oppsplittelse av bydeler kan føre til uønskede konsekvenser for
45 tjenestetilbud og bydelsøkonomien. Overføring av oppgaver og tjenester til bydelene krever
46 både overføring og utvikling av kompetanse. Bydelene vil ha behov for ulik kompetanse,
47 fordi mange av utfordringene er ulike. Overføring betyr også flytting av økonomi og
48 stillingshjemler fra sentrale etater til bydelene.

49 **Mangfold og sosial balanse**

50 Reformen skal bidra til demografisk blandede bydeler og motvirke opphopning av
51 levekårsutfordringer, segregering og kommunale boliger. Kartet må ikke sementere
52 forskjeller, men legge til rette for sosial balanse i hele byen.

53 Bydelsreformen må ikke bidra til at etablerte arbeidsplasser flyttes ut fra levekårsutsatte
54 områder. Levekårsutsatte områder i storbyer får i mindre grad private investeringer og
55 arbeidsplasser. Opprettholdelse av eksisterende offentlige og kommunale arbeidsplasser i
56 levekårsutsatte områder er derfor et sentralt virkemiddel for å forhindre en negativ utvikling.
57 En bydelsreform må også legge til rette for næringsutvikling i hele byen.

58

59 Forhandlingene må også drøfte spørsmålet om regulering av korttidsutleie. Ukontrollert
60 korttidsutleie påvirker bomiljø, levekår og sosial balanse i bydelene og er derfor relevant for
61 en reform som skal bidra til å bygge ned forskjeller og skape gode nærmiljøer i hele Oslo.

62 Den skjeve fordelingen av kommunale boliger er en av de viktigste sakene Oslo
63 Arbeiderparti tar inn i disse forhandlingene. Oslo Arbeiderparti kan ikke støtte en reform som
64 ikke aktivt adresserer dette. Forhandlingsgruppen skal kreve en forpliktende plan for jevnere
65 fordeling av kommunale boliger som del av reformen, ikke som et fremtidig mål, men som en
66 konkret betingelse.

67 **Rett tjeneste på rett nivå**

68 Nære tjenester som for eksempel skolehelsetjeneste, helsestasjon og kommunal
69 habilitering/rehabilitering, bør være bydelenes ansvar. Dette styrker samhandling,
70 forebygging og tverrfaglighet, samt at det gir helhetlige og tilgjengelige tjenester.
71 Spesialiserte tjenester må organiseres sentralt for å sikre kvalitet og sterke fagmiljøer.

72 **Helse, sykehus og innbyggerreiser**

73 Reformen skal gjøre pasientforløpene mer sammenhengende og Oslo Arbeiderparti er
74 positive til at bydelene overtar tjenester som ligger tett på det arbeidet som bydelene
75 allerede gjør. Vi er derfor positive til byrådssakens forslag om helsehus. Roller og ansvar
76 mellom sykehjem, hjemmetjeneste og bydel, herunder fastlegene må avklares og styrkes.
77 Det er problematisk at bydelene har liten påvirkning og kontroll, både faglig og politisk, på
78 tjenestetilbud som de betaler for. Bydelenes reelle påvirkning på disse tjenestene må derfor

79 styrkes. Det må gjøres en innsats for å bevare formelle samarbeidsstrukturer og gode
80 samarbeidsprosjekter mellom bydel og spesialisthelsetjeneste når bydelsgrensene endres.
81 Når grensene endres, må også koblingene til sykehus vurderes på nytt. Da må gode
82 samarbeidsrelasjoner bevares. For Oslo Arbeiderparti er det viktig at en bydelsreform tar
83 hensyn til at våre innbyggere skal ha gode lokalsykehus med dyktige fagmiljøer.
84 Diakonhjemmet, Lovisenberg, Oslo Universitetssykehus og Aker må ivaretas.

85 Reformen må dessuten være fleksibel nok til å håndtere kommende nasjonale
86 helsereformer, og ta høyde for samspill mellom offentlige og private aktører der det gir
87 merverdi for innbyggerne.

88 **Lokaldemokrati, nærmiljø og byutvikling**

89 Det er viktig med lokaldemokratisk forankring når bydelsgrenser endres og eksisterende
90 bydeler splittes opp. For å styrke lokaldemokratiet må bydelene være premissgivere i
91 byutviklingen - ikke bare høringsinstanser. Det bør etableres faste og forpliktende strukturer
92 for tidlig dialog mellom bydel, etater og tiltakshavere, etter modell fra områdeløftene.
93 Bydelene bør få større gjennomføringskraft innen trafikksikkerhet, grøntområder, idrett,
94 kultur og nærmiljøutvikling, med tydelige samhandlingsmekanismer mot sentrale etater.
95 Private utbyggere og kommunale tiltakshavere skal involvere bydelene før viktige veivalg
96 tas, slik at lokal kunnskap faktisk former løsningen. For at dette skal lykkes må bydeler
97 tilføres kompetanse og ressurser til å aksle denne oppgaven. Ved evt. fremtidig kutt i
98 bydelenes budsjetter er det en stor risiko for at ikke-lovpålagte tiltak må nedprioriteres på
99 bekostning av nærmiljø- og lokalsamfunnstiltak til bydel. Oslo Arbeiderparti mener
100 bydelsreformen må definere hvilke minimum av nærmiljø- og lokalsamfunnstiltak som skal
101 eksistere i hvert enkelt nabolag/delbydel. Herunder gratis eller svært rimelige møteplasser,
102 slik som bydelshus, fritidsklubber, bibliotek og bydelshus.

103 Direktevalg er en forutsetning for at Oslo Arbeiderparti kan støtte en slik reform. Oslo
104 Arbeiderparti ønsker å innføre betegnelsene bydelsstyre. Bydelsstyrene må ha betydelig
105 flere representanter enn det byrådet foreslår. Å sitte i et bydelsstyre må være mulig for folk
106 flest, ikke bare de som har en arbeidsgiver som tåler fravær eller har en økonomi som klarer
107 seg uten full lønn. Derfor må godtgjørelsen for å være medlem av et bydelsstyre, leder,
108 nestleder eller komitéleder være reell og tilpasset den jobben som faktisk gjøres. Det samme
109 gjelder for opposisjonen, da også de legger ned et betydelig arbeid som bør verdsettes. Det
110 legges til grunn at satsene for honorarene for verv skal være likt i alle bydeler og at det
111 utarbeides en fordelingsnøkkel. Det bør etableres formelle samarbeidsstrukturer mellom
112 politisk ledelse i bydel og Oslo bystyre basert på etablerte prinsipper for rolle og
113 ansvarsdeling mellom bydel, etatene og bystyre/byråd Oslo - et bydelslederråd etter for
114 eksempel modell av Berlin bør vurderes. Oslo Arbeiderparti vil at alle skal kunne engasjere
115 seg i lokalpolitikken, uavhengig av yrke, inntekt eller livssituasjon.

116 Reformen må også bidra til å sikre en geografisk balansert fordeling av offentlige
117 arbeidsplasser i Oslo. Oslo Arbeiderparti mener det er viktig å opprettholde og utvikle
118 offentlige arbeidsplasser og kunnskapsinstitusjoner i ytre by, særlig i områder hvor det over
119 tid er gjort en målrettet innsats for å styrke lokal sysselsetting og aktivitet. Endringer i
120 bydelsstruktur og organisering må ikke føre til sentralisering av arbeidsplasser ut av disse

121 områdene, men tvert imot understøtte levende lokalsamfunn, lokal verdiskaping og tilgang til
122 arbeidsplasser nær der folk bor.

123 **Barn, unge og helhetlig oppvekst**

124 Bydelen følger barna tett i de første leveårene, men koblingen svekkes når de begynner på
125 skolen. For å skape helhetlige lokalsamfunn må samarbeidet mellom bydel og skole,
126 herunder aktivitetsskolen (AKS) styrkes. Det bør etableres forpliktende samarbeidsmodeller
127 mellom bydel og skole - uten å endre arbeidsgiver- eller budsjettansvar. Reformen må også
128 brukes til å motvirke segregering i Oslo, særlig i Osloskolen. Skolesegregering henger tett
129 sammen med boligpolitikk og bydelsstruktur.

130 Utdanningsetaten og Kulturetaten må forsterke samarbeidet for at kulturskolen skal kunne
131 nå bredere ut til langt flere. Oslo kulturskole skal videreføres som en samlet, byomfattende
132 tjeneste og ikke deles opp mellom bydelene. Kulturskolen gir barn og unge i hele byen
133 tilgang til et likeverdig tilbud av høy kvalitet, og gjør det mulig å tilby spesialiserte fag som
134 ingen enkeltbydel kan bære alene. Samarbeidet mellom kulturskolen, Utdanningsetaten og
135 bydelene skal styrkes, slik at tilbudet bedre ses i sammenheng med bydelenes øvrige
136 oppvekst- og fritidstilbud.

137 Bydelene må rustes for økt tidlig innsats mot økende ulikhet, ungt utenforskap, psykisk helse
138 og rus. Reformen må gi bydelene en reell og forpliktende rolle i oppfølgingen av barn og
139 unge i skolealder. Det er ikke tilstrekkelig med intensjoner om samarbeid - det må etableres
140 konkrete og forpliktende modeller for samstyring og samhandling mellom bydel og skole,
141 særlig for barn som trenger tidlig innsats. Ett barn, én dør inn, forutsetter at de som kjenner
142 barnet snakker sammen.

143 **Medvirkning**

144 Det er per i dag store forskjeller fra bydel til bydel med hensyn til frikjøp ved
145 fagforeningsverv. Det bør være et mål at alle bydeler har en ordning hvor tillitsvalgte skal
146 frikjøpes for å kunne følge opp sine medlemmer og samarbeide med arbeidsgiver.

147 **Økonomi og gjennomførbarhet**

148 Reformen kan ikke starte med kutt. Nye oppgaver skal fullfinansieres, og bydelene må få
149 overgangsstøtte. Avklaring av hvordan historisk merforbruk håndteres, og en konkret
150 finansieringsmodell for nye oppgaver, må være på plass før bystyret stemmer. Dette kan
151 ikke overlates til fase 4. Oslo Arbeiderparti forventer at ansatte, ledere og innbyggere får
152 nødvendig forutsigbarhet gjennom hele gjennomføringen. Overgangen til ny organisering må
153 planlegges grundig og i god tid, slik at tjenestene er på plass og fagmiljøene er trygge når
154 nye bydeler trer i kraft.

155 Et styrket lokaldemokrati forutsetter økonomiske rammer som gir handlingsrom,
156 forutsigbarhet og mulighet for flerårige samarbeidsavtaler med frivillighet, idrett og kultur. Det
157 bør vurderes justeringer i økonomireglene som styrker bydelenes budsjettmessige
158 handlingsrom, forutsatt ivaretagelse av kvalitet, likebehandling og ansvarlighet.

159 **Mandat til forhandlingsgruppen**

- 160 1. Legge til grunn prinsippene i dette notatet i alle forhandlinger.
161 2. Styrke reformen på områder som bidrar til å bekjempe utenforskap og
162 levekårsforskjeller, som sikrer sosial balanse, mangfold og rettferdig fordeling av
163 kommunale boliger.
164 3. Kreve en forpliktende plan for jevnere fordeling av kommunale boliger mellom
165 bydelene som del av reformen.
166 4. Sikre nærhet til tjenester og motsette seg for store og/eller for homogene bydeler.
167 5. Fremme styrket lokaldemokrati og tydelig lokal makt over nærmiljø og byutvikling,
168 med forpliktende samhandlingsmekanismer.
169 6. Ivareta sterke fagmiljøer, klare ansvarslinjer og helhetlige pasient- og brukerforløp.
170 7. Forhandle fram en ansvarlig økonomisk modell uten arvede underskudd eller
171 ufinansierte oppgaver.

172 **Vedtak**

173 Denne uttalelsen er Oslo Arbeiderpartis overordnede prinsipper og rammer for arbeidet med
174 en bydelsreform i bystyret og utgjør bystyregruppas mandat for det videre arbeidet og
175 forhandlinger i bystyret om reformen.

176